

บทบาทของศูนย์เยาวชนในการพัฒนาความเป็นผู้นำ

นางสาว สุนทรี ศรีปรัชญากุล



005809

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสังคมวิทยา มหาวิทยาลัยบัณฑิต

แผนกสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๒๑

~~Role of Youth Centre in Leadership Development~~

Miss Sontaree Sriprachyakul

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts in Sociology

Department of Sociology and Anthropology

Graduate School

Chulalongkorn University

1978

หัวข้อวิทยานิพนธ์ บทบาทของศูนย์เฝ้าระวังในการพัฒนาความเป็นผู้นำ
โดย นางสาว สุนทรี ศรีปรัชญากุล
แผนกวิชา สังกศวิทยาและมานุษยวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ คงคากุล



บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้มหาวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

Prasongy. yanna รักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุประสิทธิ์ บุณนาค)

คณะกรรมการสอววิทยานิพนธ์

M. S. S. S. ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ประเสริฐ แยมกลิ่นฟุ้ง)

S. S. S. S. กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สุพิศรา สุภาพ)

S. S. S. S. กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิวัฒน์ คงคากุล)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ชื่อ

อาจารย์ที่ปรึกษา

แผนกวิชา

ปีการศึกษา

บทบาทของศูนย์เยาวชนในการพัฒนาความเป็นผู้นำ

นางสาว สุนทรี ศรีปรัชญากุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิทวัส คงคากุล

สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

2521

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงบทบาทของศูนย์เยาวชนในการที่จะพัฒนาความเป็นผู้นำให้แก่เยาวชนในสังคมไทย โดยมีสมมติฐานว่า "เยาวชนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชน จะมีการพัฒนาความเป็นผู้นำมากกว่าเยาวชนโดยทั่วไป ในลักษณะของการมีความเชื่อมั่นและรู้จักการรับผิดชอบตนเองและสังคม"

การศึกษานี้ได้อาศัยข้อมูลจากการออกไปทำการสัมภาษณ์และสังเกตพฤติกรรมของเยาวชนในย่านบริเวณแหล่งเสื่อมโทรมคลองเตยประมาณ 200 คน โดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นทั้งหมด 44 ข้อ เป็นเครื่องวัดระดับการพัฒนาความเป็นผู้นำซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ เยาวชนที่มีการพัฒนาความเป็นผู้นำในระดับสูง ซึ่งได้คะแนนจากการตอบแบบสอบถามและได้คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 155 คะแนนขึ้นไป และอีกกลุ่มหนึ่งจะเป็นเยาวชนที่มีการพัฒนาความเป็นผู้นำค่านั้น จะได้คะแนนโดยเฉลี่ยประมาณ 44-154 คะแนน จากหลักเกณฑ์ตามที่กำหนดผู้วิจัยยังได้อาศัยข้อมูลจากการที่ได้อิงคณาคณควาบทควา ข้ออ้างอิงที่เกี่ยวข้อง โดยใช้การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของศูนย์เยาวชนเป็นดัชนีวัดระดับการพัฒนาความเป็นผู้นำของเยาวชน

จากผลการศึกษาวิจัยกลุ่มเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชนและไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมของศูนย์เยาวชน ปรากฏว่าในกลุ่มเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชนจะมีระดับการพัฒนาความเป็นผู้นำของเยาวชนในระดับสูงร้อยละ 77 ระดับต่ำร้อยละ 23 ส่วนกลุ่มเยาวชนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชนจะมีการพัฒนาความเป็นผู้นำในระดับสูงร้อยละ 59 ระดับต่ำร้อยละ 41 ดังนั้นเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชนจะมีระดับการพัฒนาความเป็นผู้นำมากกว่าเยาวชนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์

เยาวชนในอัตราส่วนร้อยละ ๑๘

จึงสรุปได้ว่าผลการวิจัยซึ่งเน้นหนักในด้านการเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชน เป็นตัวแปรอิสระที่จะชี้วัดระดับการพัฒนาความเป็นผู้นำของ เยาวชนที่มีอายุระหว่าง ๑๒-๑๘ ปีนี้ เยาวชนที่มีการพัฒนาความเป็นผู้นำในระดับสูงส่วนใหญ่จะเป็นเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชนควบคู่กันไป ซึ่งแสดงว่าตัวแปรดังกล่าวมีความสัมพันธ์กัน และเพื่อให้เกิดการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไปโดยถูกต้องตามหลักวิชาการวิจัย จึงได้อาศัยวิธีการทางสถิติเข้ามาช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว เพื่อกำหนดค่าสัมประสิทธิ์จากสูตร Yule's Q coefficient ค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้แสดงให้เห็นว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กัน

ในเบื้องต้นเยาวชนเป็นสถาบันหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเยาวชนให้มีความบุคลิกภาพความเป็นผู้นำตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะจากการทดสอบความสัมพันธ์ในอัตราส่วนร้อยละด้วยวิธีการทางสถิติ ซึ่งเป็นการสนับสนุนให้เห็นถึงลักษณะความสัมพันธ์ดังกล่าวให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ส่วนปัจจัยในคานานอื่นๆ เช่น เพศ, อายุ, การศึกษา และฐานะทางเศรษฐกิจ ซึ่งนำมาใช้เป็นตัวแปรควบคุมนั้นเมื่อทำให้ลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองเบี่ยงเบนไป แต่ก็ไม่คลาดเคลื่อนมากนัก เพราะรูปแบบความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามยังสัมพันธ์กัน ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่าศูนย์เยาวชนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาความเป็นผู้นำแก่เยาวชนในลักษณะของการปลูกฝังความเชื่อมั่นและความรับผิดชอบต่อกันเองและสังคมส่วนรวม

Thesis Title Role of Youth **Centre in Leadership**
Development
Name Miss Soontaree Sriprachyakul
Thesis Advisor Prof.Vithavas Khongkhakul
Department Sociology
Academic 1978

Abstract

The objective of this research is to study the role of youth center in the development of leadership among Thai youth. The major hypothesis is that : "those youth who have participated in the activities of youth center will have greater opportunities to develop leadership, as well as gaining more self confident and accepting greater social responsibility"

This study is based on data collected by interviewing and observing the behavior of two hundred youth in the Klong Toey slum area. Forty-four questions were used to measure the degree of leadership development. Those who scored more than one hundred and fifty-five points are considered to have high degree of leadership development, while those who scored between forty-four to one hundred and fifty-four points are considered to have low degree of leadership development.

The result of this study shows that 77% of the one hundred youth, who participated in the activities of the youth center, obtained high degree of leadership development while only 23% of youth

in this group obtained low degree of leadership development. On the other hand, 59% of the one hundred youth who did not participated in the activities of the youth center received a high score on leadership development, while 41% in this group received a low score on leadership development. Therefore, it is quite clear that youth who have participated in the activities of the youth center tend to have higher degree of leadership development than the non-participants.

In this study, the participation in the activities of youth center is considered as independent variable to measure the degree of leadership development among youth between the ages of 12-18 years old. The result of the findings indicate that youth who obtained high scores on leadership development are those who have participated in the activities of the youth center. In order to find the relationship between independent and dependent variables, the statistical method of Yule's Q coefficient has been employed. Other factors such as sex, age, education and economic status, etc. have been used as intervening variables. Therefore, it is clear that youth center plays a very important role in the development of leadership as has been stated in the hypothesis.

รายการตารางประกอบ

ตารางที่

หน้า



๑.	การพัฒนาความเป็นผู้นำจำแนกตามกิจกรรมของการเข้าและ ไม่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชน.....	๕๔
๒.	เยาวชนที่มิใช่บริการของศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๕ - ๒๕๑๘	๕๓
๓.	การเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชนของเยาวชนชายและหญิง....	๕๕
๔.	การพัฒนาความเป็นผู้นำของ เยาวชนชายและหญิง.....	๕๖
๕.	การเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชนกับการพัฒนาความเป็นผู้นำ ในระดับสูงและต่ำ.....	๕๗
๖.	อัตราส่วนรอยละการพัฒนาความเป็นผู้นำของ เยาวชนในระดับ อายุที่แตกต่างกัน.....	๕๘
๗.	การเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชนของ เยาวชนที่มีอายุในระดับที่ แตกต่างกัน.....	๖๐
๘.	การพัฒนาความเป็นผู้นำของกลุ่มเยาวชนที่มีระดับอายุแตกต่างกัน ระหว่าง เยาวชนที่เข้าและไม่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชน....	๖๑
๙.	จำนวนเยาวชนกับระดับการพัฒนาความเป็นผู้นำในกลุ่มเยาวชน ที่มีการศึกษาต่างกัน.....	๖๕
๑๐.	การพัฒนาความเป็นผู้นำในระดับสูงของ เยาวชน.....	๖๖
๑๑.	อัตราส่วนรอยละของการพัฒนาความเป็นผู้นำในกลุ่มเยาวชนที่เข้า และไม่เข้าร่วมกิจกรรมของศูนย์เยาวชน.....	๖๗
๑๒.	การพัฒนาความเป็นผู้นำของ เยาวชนที่มีฐานะการพัฒนาศูนย์ธุรกิจ แตกต่างกัน.....	๗๑
๑๓.	การเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชนกับฐานะทาง เศรษฐกิจ.....	๗๒

ตารางที่

หน้า

๑๔.	การพัฒนาความเป็นผู้นำของเยาวชนที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วม กิจกรรมศูนย์ฯ จำแนกตามระดับฐานะทางเศรษฐกิจ.....	๓๓
๑๕.	อัตราส่วนรอยละของรายไถ่ดอกเบี้ยของครัวเรือนต่าง ๆ ในสลัมคลองเตย.....	๓๔
๑๖.	ลักษณะอาชีพของครอบครัวในสลัมคลองเตย.....	๓๕
๑๗.	การพัฒนาความเป็นผู้นำของบุตรคนโต, คนรอง และคนสุดท้อง	๓๘
๑๘.	จำนวนบุตรในครัวเรือนของแต่ละครอบครัว.....	๔๐
๑๙.	ความคิดเห็นเกี่ยวกับบริการของศูนย์เยาวชน.....	๔๕

สารบัญ

	<u>หน้า</u>
บทคัดย่อภาษาไทย	ก.
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง.
กิตติกรรมประกาศ	ข.
รายการตารางประกอบ	ช.
บทนำ	
, ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
ปัญหาของการศึกษา	๒
คำจำกัดความ	๓
, ขอบเขตของการศึกษา	๑๑
, วัตถุประสงค์	๑๒
, ประโยชน์ของการวิจัย	๑๓
ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๓
บทที่ ๑	
ประวัติการจัดตั้งศูนย์เยาวชน	๒๐
วัตถุประสงค์	๒๓
การดำเนินงานศูนย์เยาวชน	๒๔
คณะกรรมการอำนวยการศูนย์เยาวชน	
คณะกรรมการส่งเสริมศูนย์เยาวชน	
เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานศูนย์เยาวชน	
สมาชิกศูนย์เยาวชน	๒๕
การจัดกลุ่มสมาชิกศูนย์เยาวชน	๒๖
วันเวลาทำการของศูนย์เยาวชน	๒๖
กิจกรรมของศูนย์เยาวชน	๒๖
งบประมาณ	๒๗

	ศูนย์เยาวชนลุมพินีและการจัดกิจกรรม	๒๘
บทที่ ๒		
	วิธีการศึกษาและการสุ่มตัวอย่าง	๓๘
	แบบสอบถามและวิธีการเก็บข้อมูล	๓๖
	วิธีการนำเสนอและสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๓๘
	ระยะเวลาในการดำเนินการ	๓๙
	สมมติฐาน	๔๐
บทที่ ๓		
	ผลการศึกษาและวิจัย	๔๑
	เพศ	๕๑
	อายุ	๕๘
	การศึกษา	๖๓
	ฐานะทางเศรษฐกิจ	๖๙
	ลำดับที่	๗๖
บทที่ ๔		
	สรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ	๘๓
	ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาความเป็นผู้นำของเยาวชน	๘๓
	ปัญหาและอุปสรรคการบริหารงานศูนย์เยาวชน	๘๕
	ขอเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงานศูนย์เยาวชน	๘๗
	บรรณานุกรม	๙๓
	ภาคผนวก	๙๖
	ประวัติการศึกษา	๑๐๗

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสภาพสังคมไทยปัจจุบันนี้ปัญหาในคาน เกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมของ เยาวชน
ให้เหมาะสมและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของแต่ละสังคมนั้น เป็นปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนา
ประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า ทั้งนี้เพราะเยาวชนของชาติเป็นกลุ่มบุคคลที่จะเจริญเติบโต
เป็นผู้ใหญ่ต่อไปในอนาคต และเป็นกลุ่มบุคคลที่จะต้องรับผิดชอบภารกิจของบ้านเมืองต่อไป
ดังนั้นเราจึงกล่าวได้ว่าประเทศชาติจะสามารถพัฒนาความเจริญก้าวหน้าได้มากน้อยเพียงใด
ขึ้นอยู่กับคุณภาพของ เยาวชนในแต่ละสังคมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งว่าจะมีโอกาส
ได้รับการเรียนรู้ ผูกพัน และอบรมขัดเกลาระเบียบทางสังคมมาอย่างไร ทั้งนี้เพราะพฤติกรรม
และลักษณะการแสดงออกของ เยาวชนที่แตกต่างกันออกไปนั้น มีผลสืบเนื่องมาจากการเรียนรู้
และการอบรมขัดเกลาระเบียบทางสังคม (Socialization) ที่ไม่เหมือนกันซึ่งถือเป็น
ปัจจัยที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการของเยาวชนในคานต่าง ๆ ดังนั้นถ้าหาก
สังคมใดมีสถาบันที่ทำหน้าที่ในการอบรมขัดเกลาระเบียบทางสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ สังคม
นั้นก็สามารถที่จะพัฒนาความเจริญของประเทศได้รวดเร็วขึ้น ทั้งนี้เพราะได้มีการปูพื้นฐาน
ทรัพยากรในคานคุณภาพของคนไวล่วงหนา ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญที่มีส่วนก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลง
แปลงในคานของการพัฒนาทางสังคม ในทางตรงกันข้ามถ้าการอบรมระเบียบทางสังคมไม่ไคผล
หรือประสบความล้มเหลว โอกาสที่จะพัฒนาความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติย่อมจะทำได้
ยากและแนวโน้มนการพัฒนาเป็นไปอย่างเชื่องช้า ทั้งนี้เพราะผู้ที่ทำหน้าที่ในการบริหารประเทศ
ไม่สามารถที่จะดำเนินการพัฒนาไปได้อย่างราบรื่น กล่าวคือต้องประสบกับปัญหาและอุปสรรค
นานัปการ ซึ่งป็นสาเหตุทำให้การพัฒนาความเจริญก้าวหน้าต้องหยุดชะงักไป อาทิเช่น ปัญหา
สังคมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นอันมีผลสืบเนื่องมาจากเยาวชนโดยตรง
จะเป็นอุปสรรคสำคัญฉุดรั้งการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าของประเทศในคานอื่น ๆ ต้องหยุด
ชะงักไป ทั้งนี้ทั้งนั้นก็มีสาเหตุเนื่องมาจากการอบรมระเบียบทางสังคมไม่เหมาะสมกับสภาพ
กาลเวลาที่แปรเปลี่ยนไป จึงก่อให้เกิดสภาวะไร้บรรทัดฐาน เพราะสถาบันต่าง ๆ ไม่สามารถ

ทำหน้าที่อบรมขัดเกลาเยาวชนให้อยู่ภายในขอบข่ายตามบรรทัดฐานของสังคมอย่างมีประสิทธิภาพนั่นเอง จึงก่อให้เกิดความสับสนวุ่นวายถึงที่เป็นปัญหาสังคมอยู่ในขณะนี้ และนับวันก็จะทวีความรุนแรงมากขึ้น ดังนั้นเราจึงกล่าวได้ว่ากระบวนการอบรมระเบียบทางสังคมนั้น (Socialization Process) จะส่งผลกระทบต่อการอยู่รอดของประเทศชาติ

ในสังคมที่ประกอบด้วยเยาวชนที่มีความรู้ ความสามารถ และรู้จักการรับผิดชอบ ห่วงต่อตนเอง และสังคมโดยรวมแล้ว ก็เท่ากับว่าสังคมนั้นได้มีพื้นฐานที่ดีและถูกต้องให้กับเยาวชนของประเทศในการที่จะเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในวันข้างหน้า โอกาสของการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าจะสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น เพราะ เยาวชนมีหลักและแนวทางในการที่จะยึดมั่นปฏิบัติตนให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของสังคมต้องการ จากที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่ากระบวนการอบรมระเบียบทางสังคมมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเยาวชน เพื่อให้เยาวชนของชาติมีคุณลักษณะตามที่สังคมต้องการ จะได้เป็นพลังที่จะผลักดันให้ประเทศสามารถพัฒนาความเจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น แต่เนื่องจากสภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่การพัฒนาความเจริญก้าวหน้าทางด้านวัตถุมากกว่าการพัฒนาทางด้านจิตใจ ฉะนั้นจึงทำให้สถาบันต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่ในการอบรมระเบียบทางสังคมไม่สามารถพัฒนาบุคคลิกภาพของเยาวชนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่สังคมนั้น ๆ ได้สร้างกำหนดกฎเกณฑ์ไว้ อาทิเช่น

สถาบันครอบครัว ซึ่งเป็นสถาบันที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรกในการที่จะสร้างนิสัยและบุคลิกภาพของเยาวชน ตั้งแต่แรกเริ่มที่เกิดมาจนกระทั่งเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ทั้งนี้เพราะสถาบันนี้เป็นสถาบันที่มีความสัมพันธ์กับเยาวชนอย่างใกล้ชิด ในรูปแบบความสัมพันธ์กลุ่มปฐมภูมิ (Primary Group) ซึ่งเป็นลักษณะความสัมพันธ์ที่มีอิทธิพลและเป็นแบบอย่างของระเบียบสังคมที่เด็กจะได้รับโดยไม่รู้ตัว และยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตต่อไปในอนาคต ฉะนั้นถ้าหากความสัมพันธ์ของสถาบันครอบครัวนี้สามารถที่จะดำเนินไปได้อย่างราบรื่นตามหน้าที่ของครอบครัวได้อย่างถูกต้องและสมบูรณ์ จะเป็นการช่วยให้ครอบครัวมีความสุข ในขณะเดียวกันเด็กก็ได้รับการทำนุบำรุงให้เจริญเติบโตด้วยดีทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เพื่อจะเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพสามารถช่วยเร่งรัดให้ประเทศมีการพัฒนาความก้าวหน้าสืบต่อไป

สถาบันการศึกษา โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาเป็นสถาบันที่มีความสำคัญ สถาบันหนึ่งในการที่จะสร้างชีวิตจิตใจ และอนาคตของเยาวชน ไมวาจะเป็นในด้านการให้ความรู้ทางด้านวิชาการ ด้านศีลธรรมจรรยา หรือความประพฤติ และการอาชีพที่เยาวชน

ยึดถือเป็นหลักในการดำรงชีวิต ตลอดทั้งบำเพ็ญตนให้เป็นพลเมืองที่ดีต่อไปในภายภาคหน้า ฉะนั้นการศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการที่จะพัฒนากำลังคนและประเทศ ทั้งนี้เพราะสถาบันการศึกษาเป็นสถาบันที่มีความสำคัญในด้านการอบรมระเบียบทางสังคมสถาบันหนึ่ง โดยเฉพาะในสภาพสังคมไทยปัจจุบันจะเห็นได้ว่าเด็กแต่ละคนจะใช้เวลาชีวิตเขาเรียนหนังสืออยู่ในโรงเรียนเป็นระยะยาวนานมากขึ้น เพราะเด็กจะเข้าโรงเรียนตั้งแต่อายุยังน้อย ดังนั้นการอบรมระเบียบทางสังคมที่มีอิทธิพลมาจากโรงเรียนในปัจจุบันจึงมีบทบาทต่อการพัฒนาเยาวชนของประเทศชาติ

จากสถาบันทั้งสองที่กล่าวมานั้น ล้วนมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเยาวชนให้เป็นเยาวชนที่ดีและมีคุณภาพโดยตรง แต่เนื่องจากสภาวะสิ่งแวดล้อมที่แปรปรวนและปัญหาทางงานเศรษฐกิจที่มีการผันแปรอยู่เสมอ เป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้การอบรมระเบียบทางสังคมของสถาบันดังกล่าวไม่สามารถดำเนินการได้อย่างราบรื่นและประสบผลดีเท่าที่ควร โดยเฉพาะปัจจัยทางงานเศรษฐกิจนั้นมีความสัมพันธ์กับบทบาทและหน้าที่ของครอบครัวเป็นอย่างมาก ยิ่งถึงเช่นในสภาวะปัจจุบันนี้โอกาสการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่จะเห็นห่างออกไป ทั้งนี้เพราะสภาวะความผิดเคืองทางเศรษฐกิจ ทำให้พ่อแม่และแม่ต่างต้องออกไปทำมาหากิน เพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัวให้สามารถดำรงอยู่ได้ การดูแลเอาใจใส่ลูกก็ย่อมจะลดน้อยลง เป็นสาเหตุให้เด็กเกิดความว้าเหว และประพฤติตนไปในทางที่มิชอบ จนก่อให้เกิดกลายเป็นปัญหาสังคมดังที่เห็นอยู่ในปัจจุบันนี้

ควยสาเหตุดังกล่าวและเพื่อเป็นการช่วยขจัดปัญหาความสับสนที่เกิดขึ้นในสภาวะเช่นนี้ให้ลดน้อยลง จึงจำเป็นต้องมีหน่วยงานหรือองค์การที่จัดขึ้น เพื่อทำหน้าที่เสริมสร้างสิ่งที่ดีที่ขาดตกบกพร่องในสถาบันดังกล่าว และเป็นการรังมิให้เยาวชนเบี่ยงเบนออกจากบรรทัดฐานของสังคม (Social Norm) จนเกินขอบเขต ซึ่งอันนี้เราจะเห็นได้ชัดว่าในสภาพที่เป็นจริงอยู่ในขณะนี้ กลุ่มเพื่อน (Peer Group) จะเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อสังคมและครอบครัวสมัยใหม่เป็นอย่างมากในทุก ๆ ด้าน ซึ่งผิดกับสภาพของสังคมแตกอน ๆ

Albert K. Cohen, Sociology, (New York: Mc.Graw-Hill Book Co. Inc., 1955), P.239.

๕
หงษ์เพระ

- ๑. ครอบครัวสมัยใหม่มีขนาดเล็ก เด็กใช้เวลาส่วนใหญ่เล่นกับเพื่อน
- ๒. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมก็ ทางเทคนิควิทยาการต่าง ๆ ก็คือ เป็นไปอย่างรวดเร็วจนเกิดช่องว่างระหว่างผู้ใหญ่และเด็ก (Generation Gap) พอแมกลายเป็นคนล้าสมัยหัวโบราณ ตามโลกไม่ทัน เพื่อน ๆ ทันสมัยกว่า
- ๓. การก้าวหน้าของชีวิตในด้านการยกฐานะตนเองขึ้นโดยการศึกษา มีมากกว่าสมัยก่อน เด็กหนุ่มมานะในการศึกษาพ่อแม่ไม่เข้าใจถึงความต้องการ ส่วนใหญ่จึงอาศัยคำแนะนำจากเพื่อน

ในเมื่อสภาพของสังคมปัจจุบันเป็นเช่นนี้ประกอบกับในทางสังคมวิทยานั้น ถือว่าการฝึกอบรมผู้เยาว์ให้เป็นสมาชิกที่สมบูรณ์ของสังคม เป็นหน้าที่ของครอบครัวและโรงเรียน ซึ่งมีบทบาทและอิทธิพลต่อการพัฒนาเยาวชนโดยตรง และเมื่อสถาบันต่าง ๆ มีอุปสรรคมาขึ้น การตั้งที่ใดกล่าวมาแล้ว ฉะนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการจัดตั้งแหล่งที่จะเป็นศูนย์รวมของกลุ่มเยาวชน เพื่อให้เยาวชนได้มีโอกาสที่จะผ่านกระบวนการ "การเรียนรู้" ในทางที่ดีงาม การจัดตั้งกลุ่มกิจกรรมในด้านต่าง ๆ ดังเช่นที่ศูนย์เยาวชนหรือกลุ่มสโมสรต่าง ๆ กระทำอยู่ในขณะนี้ เกิดจากการตระหนักว่าปัญหาเยาวชนของชาติ เป็นปัญหาสำคัญอย่างยิ่งของครอบครัว สังคม และประเทศชาติ แต่เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และปัญหาการเพิ่มประชากรอย่างรวดเร็ว ในปัจจุบันมีผลกระทบกระเทือนทำให้เยาวชนชายหญิงจำนวนไม่น้อยที่มีความประพฤติเสื่อมเสียและเป็นอันตรายต่อสังคม เพื่อหาทางแก้ไขและป้องกันปัญหาเยาวชนดังกล่าวให้มีความประพฤติและศีลธรรมอันดีงาม รู้จักการรับผิดชอบมากขึ้น จึงมีการจัดตั้งศูนย์เยาวชนขึ้น เพื่อเป็นการชักจูงใจให้เยาวชนรู้จักใช้เวลาว่างในทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเองและต่อประเทศชาติ แทนที่จะใช้เวลาว่างเที่ยวเตร่ หรือมั่วสุมกันประพฤตินในทางที่ผิดศีลธรรม สร้างความเดือดร้อนให้แก่สังคม ฉะนั้นศูนย์เยาวชนจึงเป็นสถานที่ให้บริการและมีความสำคัญในการพัฒนาเยาวชนของชาติให้เจริญเติบโตเป็นพลเมืองที่มีประ-

๒ สถาบันประชากรศึกษา, จดหมายข่าวประชากรศึกษา ฉบับที่ ๖ มี.ค. ๒๕๑๔, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พระนคร, หน้า ๑.

โยชนต่อประเทศไทยในอนาคต โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวนประชากรทั้งสิ้นประมาณ ๔.๘ ล้านคนเศษ จะเป็นเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปีร้อยละ ๒๐ และนับวันก็จะทวีจำนวนเพิ่มขึ้น-
 เพร จะสถิติการ เกิดของประชากร ในกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับสูงร้อยละ ๔.๗ ในขณะที่อัตรา การ เกิดโดยเฉลี่ยของประเทศไทยนั้นมีเพียงร้อยละ ๒.๕ ใน เมื่อสถิติการ เกิดในกรุงเทพมหานคร เพิ่มสูง ขึ้นอย่างรวดเร็วเช่นนี้ กรุงเทพมหานคร ในฐานะที่มีหน้าที่รับผิดชอบต่อการ ให้บริการแก่เยาวชน-
 เหล่านั้นในรูปแบบของการ ให้บริการ เช่นการจัดฝึกอบรมเยาวชน เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ ให้รู้จักใช้-
 เวลาว่างในทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคมให้มากที่สุด ทั้งนี้เพราะ ในสภาพความเป็น
 จริงจะมีเยาวชน เป็นจำนวนมากที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร และเมื่อจบการ ศึกษาขั้นต้นแล้วไม่มี
 โอกาสศึกษาต่อ ครั้นจะไปประกอบอาชีพก็ยังไม่ถึงแก่เกินไป เยาวชนดังกล่าวจึงมีเวลาว่างมากและ
 ใช้เวลาให้สูญเสียไปโดยไร้ประโยชน์ ฉะนั้นการจัดตั้งศูนย์เยาวชน สมาคม หรือสถานที่ชมรมต่างๆ
 เพื่อให้เยาวชนได้มีโอกาสที่จะแสดงความรู้ความสามารถในทางที่ถูกที่ควร การจัดตั้งศูนย์เยาวชนจึง
 มีความจำเป็นและมีประโยชน์ก่อให้เกิดประโยชน์แก่เยาวชนโดยทั่วไป ดังนั้นในฐานะที่กรุงเทพมหาน
 นครมีส่วนรับผิดชอบในค่านนี้โดยตรง จึงควรที่จะต้องจัดสถานที่การ ให้บริการต่างๆ แก่เยาวชนที่อยู่
 ในเขตกรุงเทพมหานครอย่างเพียงพอ เพื่อเป็นหนทางหนึ่งในการที่จะแก้ไขและป้องกันปัญหาต่างๆที่
 เกิดขึ้นจากเยาวชนโดยตรง และส่งผลกระทบต่อการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติคือ
 ไปในอนาคต เพราะในปัจจุบันนี้ปัญหาเยาวชนเป็นปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและเป็นปัญหา
 ใหญ่ที่จะต้องเร่งแก้ไขเป็นประการสำคัญในการที่จะช่วยให้ประเทศไทยสามารถจะพัฒนาความเจริญ
 ก้าวหน้าให้สำเร็จลุล่วงไปได้ จำเป็นต้องเพิ่มการ ให้บริการทางค่านนี้แก่นักเรียนเยาวชนให้เข้ามามี
 กิจกรรมต่างๆของศูนย์เยาวชน เพราะเท่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้กรุงเทพมหานครไม่สามารถที่จะขยาย
 การ ให้บริการกิจกรรมที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่เยาวชนได้เต็มที่ และจากการรวบรวมและประเมิน
 ผลการดำเนินงานในค่านนี้ปรากฏว่าศูนย์เยาวชนในความรับผิดชอบของกรุงเทพมหานคร นั้นโดย
 เฉลี่ยแล้วยังไม่สามารถ คำนึงให้ได้ผลสมบูรณ์

๓. สำนักนโยบายและแผน กรุงเทพมหานคร , แผนพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจฉบับที่ ๑
 กรุงเทพมหานคร , หน้า ๔๖ , ๒๕๐ .

กองวางแผนครอบครัว กระทรวงสาธารณสุข , รายงานผลการดำเนินการวางแผน
ครอบครัว , หน้า ๕๓ , ๒๕๐ .

ปัญหาของการศึกษา

โดยทั่วไปศูนย์เยาวชนยังไม่เป็นที่ยอมรับว่ามีบทบาทในการที่จะพัฒนาหรือป้องกันแก้ไขปัญหาเยาวชนให้ลดน้อยลง แต่กลับถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่า เป็นแหล่งนันทนาการให้เยาวชนมีโอกาสรวมตัวกันกระทำความผิดมากขึ้น ทั้งนี้เพราะขาดการดูแลเอาใจใส่จากเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานรับผิดชอบทางค่านิยมโดยตรงเท่าที่ควร ถึงแม้ว่าจะมีนักสังคมสงเคราะห์เข้าปฏิบัติงานรวมอยู่ก็ตาม ฉะนั้นประเด็นสำคัญของปัญหาที่ต่องการศึกษาในครั้งนี้นักคือ

- ๑. ศูนย์เยาวชนของกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้จัดตั้งมาเป็นเวลานานถึง ๔ ปี ก็จักว่าเป็นระยะเวลาพอสมควร แต่ทำไมจึงมีเยาวชนที่มาใช้บริการของศูนย์เยาวชนไม่มากเท่าที่ควร เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนเยาวชนทั้งหมดในกรุงเทพมหานคร
- ๒. เยาวชนส่วนใหญ่ที่มาใช้บริการศูนย์เยาวชน จะเป็นเยาวชนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ไม่ดี หรือมีสภาพความเป็นอยู่ค่อนข้างยากจน ส่วนเยาวชนที่มีฐานะความเป็นอยู่ในระดับปานกลางที่พอจะมี หรือมีฐานะความเป็นอยู่ดี จะมีแนวโน้มมาใช้บริการของศูนย์เยาวชนน้อย
- ๓. การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์เยาวชนสามารถสนองตอบตามความต้องการของเยาวชน ทุกชั้นและทุกประเภทในสังคมเพียงพอหรือไม่
- ๔. ทักษะคติและหาที่ความรู้สึกของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานของศูนย์เยาวชนจะสามารถชักจูงเยาวชนดังกล่าวให้กลายเป็นเยาวชนดีเพียบพร้อมด้วยคุณภาพของการเป็นเยาวชนที่ดีในอนาคตได้มากน้อยเพียงใด

ข้อจำกัดของขอมูลในการศึกษา

เนื่องจากการศึกษาในครั้งนี้ได้อาศัยขอมูลจากการไปทำการสัมภาษณ์และสังเกตพฤติกรรมของเยาวชนโดยตรงในบริเวณแหล่งเสื่อมโทรมคลองเตย ซึ่งถือว่าเป็นแหล่งเสื่อมโทรมที่ใหญ่ที่สุดในกรุงเทพมหานคร และปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นจากเยาวชนส่วนใหญ่จะเป็นเยาวชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณแหล่งเสื่อมโทรมดังกล่าว ฉะนั้นจึงถือว่าเยาวชนในบริเวณนี้เป็นเยาวชนที่มีลักษณะแตกต่างจากเยาวชนในบริเวณอื่น ๆ ซึ่งเป็นสาเหตุให้ผู้วิจัยเลือกทำการศึกษาเยาวชนในบริเวณนี้ แตกมข้อจำกัดบางประการในการวิเคราะห์ขอมูลที่รวบรวมได้ ดังนี้คือ

๑. จากกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มขึ้นมาในครั้งนี้ มีอัตราส่วนของเยาวชนหญิงมากกว่า เยาวชนชาย ทั้งนี้เพราะถือว่าเป็นการสุ่มแบบ Random Sampling ฉะนั้นจึงไม่ได้จำกัด โศกทศอย่าง เป็นสัดส่วน

๒. ผู้วิจัยไม่ได้มีโอกาสที่จะเข้าไปคลุกคลีกับกลุ่มประชากรอย่างใกล้ชิดในช่วง ระยะเวลาที่ยาวนาน เพื่อจะได้มีโอกาสสังเกตพฤติกรรมของเยาวชนได้อย่างละเอียดละอ มากขึ้น

๓. ข้อมูลที่เกี่ยวกับรายได้นั้นมักจะไต่ค่าโดยประมาณ ทั้งนี้เพราะผู้ตอบแบบ สอบถามยังไม่มีรายได้ ฉะนั้นจึงอาศัยรายได้ของบิดามารดาเป็นเครื่องชี้วัด

๔. เนื่องจากสภาพแวดล้อมในบริเวณที่ทำการวิจัยนั้นไม่เอื้ออำนวยต่อการที่ผู้ วิจัย หรือคนแปลกหน้าจะเข้าไปเดินสำรวจและสัมภาษณ์เยาวชนทีละคน ผู้วิจัยจึงได้อาศัย ความร่วมมือจากโรงเรียนในบริเวณสลับคลองเตย ซึ่งมีอยู่ ๒ โรงเรียน คือ โรงเรียนท่าเรือ วิทยา และโรงเรียนวัดคลองเตยใน เพื่อทำการสัมภาษณ์เยาวชนที่ตกเป็นตัวอย่าง ดังนั้นการ สัมภาษณ์เยาวชนแต่ละคนจึงไม่อาจใช้เวลาอันยาวนานมากเกินไป เพราะจะทำให้เด็กเสียเวลา เรียน ฉะนั้นจึงทำให้ข้อมูลที่ได้อาจจะไม่ละเอียดตามที่ผู้วิจัยต้องการ

๕. เยาวชนในบริเวณดังกล่าวจะรู้สึกว่าโดยทั่วไปต่างจากเยาวชน ของสังคมส่วนใหญ่ เพราะเยาวชนในบริเวณแหล่งเสื่อมโทรมนั้นต้องประสบกับปัญหาความบีบคั้น รอบคั้น ไม่ว่าจะเป็นสภาพสิ่งแวดล้อม อาหารการกินและที่อยู่อาศัย ด้วยสาเหตุดังกล่าว เยาวชนในบริเวณนี้จึงเป็นเยาวชนที่มีปัญหา และมีบุคลิกลักษณะส่วนใหญ่ซึมเศร้า และไม่รา เริงสคชนเท่าที่ควร

คำจำกัดความต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

การอบรมขัดเกลาระเบียบทางสังคม (Socialization)

หมายถึงการอบรมให้เรียนรู้ระเบียบของสังคม เป็นขบวนการที่สภาพธรรมชาติ ดั้งเดิม (Original Nature) ได้เปลี่ยนรูปไปสู่สภาพธรรมชาติของมนุษย์ (Human Nature) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง เป็นขบวนการที่ช่วยให้ปัจเจกชนเป็นที่ยอมรับของสังคม นั่นก็คือ การที่บุคคลจะสามารถปฏิบัติตนให้เข้ากับบุคคลอื่น ๆ ในสังคมได้นั้น จำต้องเรียนรู้แบบแผนและ วิธีการต่าง ๆ ที่ใช้กันอยู่ในสังคม เพื่อจะได้มีพฤติกรรมคล้อยตามพฤติกรรมคนส่วนใหญ่ ที่เป็น

สมาชิกของสังคมปฏิบัติกันเพื่อให้สมาชิกหรือบุคคลในสังคมยอมรับ โดยปรับตนเองให้เข้ากับรูปแบบอันเป็นที่ยอมรับของสังคม^๕ ฉะนั้นเราจึงกล่าวได้ว่า การอบรมขัดเกลาหมายถึงการก่อตัวของบุคลิกภาพของสมาชิกในสังคมตามครรลองของวัฒนธรรมที่สมาชิกนั้นสังกัดอยู่กับความเป็นตัวของตัวเอง^๖ และการอบรมขัดเกลาในแต่ละสังคมเป็นเรื่องราวที่จะกำหนดลงไปได้ เพราะขึ้นอยู่กับลักษณะของแต่ละสังคมไป ดัง Bloom and Selznik^๗ เสนอว่าการอบรมขัดเกลากระเป๋ยบทางสังคมโดยทั่วไปแล้วจะเน้นหนักในด้าน

ก. ปลูกฝังระเบียบวินัย (Disciplines) เพื่อที่จะควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกภายในสังคมให้ดำเนินอยู่ในขอบข่ายตามที่สังคมต้องการและได้กำหนดขึ้นไว้เป็นแนวทางให้ทุกคนยึดถือและปฏิบัติตาม

ข. ปลูกฝังความคาดหวัง (Aspiration) ของชีวิต ปกติแล้วระเบียบวินัยเป็นสิ่งที่คนไม่ยากที่จะปฏิบัติตาม แต่ความคาดหวังนั้นจะช่วยให้ระเบียบวินัยมีคุณค่าและง่ายต่อการปฏิบัติ เพื่อที่จะให้ได้สิ่งที่ตนต้องการ

ค. เพื่อสอนให้คนรู้จักบทบาททางสังคม (Social Roles) และทัศนคติต่าง ๆ ชีวิตในกลุ่มสังคมจะดำรงไปได้อย่างไร ถ้าบุคคลรู้จักบทบาทของตน ซึ่งก็อาศัยการแสดงบทบาทที่เหมาะสม ในการสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างถูกต้องตามกาลเทศะและโอกาสต่าง ๆ กัน

ง. เพื่อสอนให้เกิดทักษะ (Skills) ที่จะใช้รวมกิจกรรมกับผู้อื่นในสังคม โดยเฉพาะในสังคมที่มีความเป็นอยู่อย่างง่าย ๆ นั้น มีการถ่ายทอดการปฏิบัติตามประเพณี

^๕ Joseph H. Fitcher, Sociology (Chicago: The University of Chicago Press, 1959), P.22.

^๖ Arnold W. Green, Sociology: An Analysis of Life in Modern Society. (New York: Mc.Graw-Hill Book Co., 1964), P.127.

^๗ Leonard Bloom and Phillip Selznik, Sociology (New York: Harper and Row, Publishers, 1973), P.94, 95.

๘.
โดยการเรียนรู้จากการเลียนแบบการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

เยาวชน

ตามความหมายของคนทั่วไป หมายถึงผู้ที่อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน และโดยเฉลี่ยจะมีอายุระหว่าง ๑๐ - ๒๐ ปี แต่ยังมีหน่วยงานหรือองค์การบางแห่งที่ได้อำหนดช่วงระยะเวลาของการเป็นเยาวชนที่แตกต่างกันไปตามลักษณะความเหมาะสม เช่น Unesco กำหนดไว้ว่าเยาวชนหมายถึง ผู้ที่มีอายุระหว่าง ๑๕ - ๒๕ ปี ส่วนงานอื่น ๆ อาทิเช่น องค์การศึกษาสหประชาชาติ, หน่วยงานทางคานกฏหมาย, การสำรวจสำมะโนครัว และกิจกรรมเยาวชนอื่น ๆ จะกำหนดอายุของเยาวชนให้อยู่ในระหว่างประมาณ ๑๔ - ๑๘ ปี แต่จากการประชุมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญขององค์การสหประชาชาติ ประชุมกันที่โตเกียวในโตเกียวได้กำหนดอายุเฉลี่ยของเยาวชนให้อยู่ระหว่าง ๑๔ - ๒๕ ปี ฉะนั้นจึงสรุปได้ว่าอายุชั้นเริ่มตนของเยาวชนควรจะอยู่ระหว่าง ๑๔ หรือ ๑๕ ปี ส่วนอายุชั้นสูงสุดควรจะอยู่ระหว่าง ๒๕ ปี อย่างไรก็ตามการที่จะกำหนดอายุเท่าใดจึงจะถือว่าเป็น "เยาวชน" นั้นยอมแล้วแต่ความเหมาะสม เช่น ตามกฎหมายของไทยที่ศาลคดีเด็กและเยาวชนจะถือเกณฑ์อายุระหว่าง ๗-๑๘ ปี แต่ในขั้นเป็นการศึกษาเยาวชนกับบทบาทศูนย์เยาวชน ดังนั้นจึงอาศัยความบังเอิญได้เป็นหลักเกณฑ์ นั่นคือเยาวชนจะหมายถึง เด็กที่มีอายุตั้งแต่ ๘ - ๑๘ ปี ซึ่งเป็นวัยที่อยู่ในระหว่างที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกายและจิตใจ กล่าวคือมีความเจริญเติบโตทางสังคม (Social Growth) อารมณ์ (Emotional Growth) และสติปัญญา (Mental Growth) ในการที่จะคิดตัดสินใจสัมพันธ์กับบุคคลอื่น รู้จักการควบคุมความรู้สึกของตน (Self Control) และความสามารถที่จะปฏิบัติงานต่าง ๆ ควบควมามีสติปัญญา มีความรู้ และทักษะ

ฉะนั้นการอบรมขัดเกลาระเบียบทางสังคมแก่เยาวชนในช่วงนี้จึงมักประสบปัญหานานัปการ เพราะอยู่ในวัยที่เพิ่งพ้นจากสภาวะความเป็นผู้เยาว์และเริ่มที่จะเข้าสู่สภาวะที่จะเป็นผู้ใหญ่ต่อไป (Maturity) จึงมักประสบกับปัญหาบางประการเกี่ยวกับสถานภาพและบทบาท กล่าวคือบุคคลในวัยนี้พ้นสภาพของความเป็นเด็กแล้ว อย่างที่เรียกว่า "โตพอที่จะเรียนรู้อะไร

ได้แล้ว" แต่ในขณะที่เดียวกันไม่สามารถที่จะเข้ากับผู้ใหญ่ได้ สถานภาพและบทบาทของคนในวัยนี้จึงคลุมเครือ ไม่แน่นอน จะเป็นเด็กก็ไม่ใช่เป็นผู้ใหญ่ก็ไม่เชิง จึงนับว่าอยู่ในช่วงระยะที่มีความสับสนและงายต่อการที่จะโอนเอียงไปในทางใดทางหนึ่ง

การพัฒนาความเป็นผู้นำ

การที่บุคคลใดจะมีลักษณะของการเป็นผู้นำนั้น หมายความว่าบุคคลนั้นต้องมีอิทธิพลเหนือกว่าคนอื่นในทันทีที่จะโน้มน้าวให้คล้อยตามได้ และปัจจัยที่จะสนับสนุนให้มีลักษณะความเป็นผู้นำที่เกิดขึ้นในแต่ละบุคคลนั้น ขึ้นอยู่กับลักษณะของความเชื่อมั่นในตนเอง และความรู้จักรับผิดชอบ เป็นปัจจัยสำคัญที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาความเป็นผู้นำขึ้น ปัจเจกบุคคลและในที่นี้จะ เน้นถึงลักษณะพฤติกรรมดังกล่าวในท่านต่าง ๆ ดังนี้คือ

- ก. ความเชื่อมั่นในตนเอง จะพิจารณาในแง่
 ๑. การแสดงความสามารถ
 ๒. การมีความคิดริเริ่ม
 ๓. การมีความคิดอิสระในการตัดสินใจ
 ๔. การมีความสามารถในการเข้ากับคนอื่น
 ๕. การมีความเอื้ออารีต่อผู้อื่น รู้จักการให้และการรับ
 ๖. การรู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- ข. ความรู้จักรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ซึ่งจะพิจารณาในด้าน
 ๑. ความเป็นระเบียบรอบคอบ
 ๒. มีความซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา และไว้วางใจได้
 ๓. มีความรับผิดชอบต่อตนเองในด้านการเงิน การงานและการเรียน
 ๔. รู้จักรักษาระเบียบวินัยและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของบังคับ
 ๕. มีความตั้งใจขยันหมั่นเพียรในการเรียน ตลอดจนการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ
 ๖. รู้จักดูแลรักษาของส่วนรวม และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
 ๗. ช่วยเหลืองานของครอบครัว และส่วนรวมด้วยความเต็มใจ

ขอบเขตของการศึกษา

เนื่องจากการศึกษาการพัฒนาความเป็นผู้นำของเยาวชนในที่นี้ ได้เน้นถึงความสำคัญของสถาบันที่ทำหน้าที่ในการอบรมระเบียบทางสังคมแก่เยาวชนทั้งในทางตรงและทางอ้อม อาทิเช่น ครอบครัว โรงเรียน หรือสโมสรต่าง ๆ ล้วนเป็นสถาบันที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาพฤติกรรมของเยาวชนด้วยกันทั้งสิ้น จะแตกต่างกันที่ระดับความสำคัญก่อนหลังเท่านั้น และเพื่อให้สำเร็จผลตามเป้าหมายที่ได้คาดหวังไว้ การศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะทำการศึกษาวิจัยเฉพาะบทบาทของศูนย์เยาวชนที่มีต่อการพัฒนาความเป็นผู้นำของเยาวชน ทั้งนี้เพราะศูนย์เยาวชนถือเป็นกลุ่มสถาบันหนึ่งของหน่วยงานทางราชการที่มีหน้าที่รับผิดชอบต่องานค่านันโดยตรง และพยายามอย่างยิ่งที่จะจัดกิจกรรมต่าง ๆ สนองความตองการของ เยาวชนทั้งสอดคล้องต่อการพัฒนาความเป็นผู้นำ ในลักษณะของความเชื่อมั่นในตนเอง, การรู้จักรับผิดชอบตนเองและสังคมควบคู่กันไป ฉะนั้นขอบเขตการศึกษาในครั้งนี้จะศึกษาการพัฒนาความเป็นผู้นำของกลุ่มประชากรที่มีอายุระหว่าง ๑๒ - ๑๘ ปี และมีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ในบริเวณแหล่งเสื่อมโทรมคลองเตยมาตั้งแต่เกิดหรืออย่างน้อยไม่ต่ำกว่า ๑ ปี เพื่อทำการศึกษาวิจัยขอเท็จจริงดังกล่าว นั่นคือ ถ้าหากว่าศูนย์เยาวชนมีบทบาทที่สัมพันธ์สอดคล้องกันการพัฒนาความเป็นผู้นำของเยาวชนจริง ก็แสดงว่าการที่เยาวชนเขามารวมกิจกรรมศูนย์เยาวชนนั้น จะมีการปรับปรุงและพัฒนาพฤติกรรมของเยาวชนในทางที่ดีขึ้น ก็เป็นการสมควรที่จะมีการชักจูง และส่งเสริมกิจกรรมดังกล่าวเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะเยาวชนที่อยู่ในบริเวณที่มีสภาวะแวดล้อมที่ไม่ดี ย่อมมีแนวโน้มที่จะประพฤติปฏิบัติตนไปในทางเสื่อมเสีย ทั้งนี้เพราะขาดปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้การดำรงชีวิตเป็นไปอย่างราบรื่น สิ่งนั้นก็คือฐานะทางเศรษฐกิจนั่นเอง ซึ่งเราจะเห็นได้ว่าการที่มีฐานะทางเศรษฐกิจทำโอกาสของการศึกษา การเรียนรู้ และการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ย่อมจะลดน้อยลง แต่ไม่ได้หมายความว่า การพัฒนาที่เน้นหนักการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจแต่เพียงด้านเดียวจะช่วยให้เยาวชนมีการพัฒนาความเป็นผู้นำของ เยาวชนในสังคมเพื่อจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า ทั้งนี้เพราะการพัฒนาความเจริญทางด้านเศรษฐกิจเพียงด้านเดียวจะไม่เป็น

กองสังคมสงเคราะห์ , สำนักสวัสดิการสังคม รายงานการสำรวจสภาพความเป็นอยู่แหล่งเสื่อมโทรมคลองเตยในกรุงเทพมหานคร , หน้า ๖, กรุงเทพมหานคร, ๒๕๑๖.

ผลคือถ้าคนจนอยู่เช่นเดิมในขณะที่คนรวยก็จะยิ่งรวยขึ้น^{๑๐} ฉะนั้นการที่จะพัฒนาความเจริญจึงควรที่จะพัฒนาความเจริญในทุก ๆ ด้านควบคู่กันไป

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้เพื่อต้องการที่จะทราบเกี่ยวกับอิทธิพลของศูนย์เยาวชนที่มีต่อการพัฒนาความเป็นผู้นำของเยาวชนมากน้อยเพียงใด และเพื่อเป็นการทดสอบสมมติฐานที่ว่า "เยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชนจะมีการพัฒนาความเป็นผู้นำมากกว่าเยาวชนทั่วไปที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์เยาวชน" โดยตั้งวัตถุประสงค์หลักไว้ดังนี้คือ

๑. เพื่อศึกษาดังกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์เยาวชนว่าจะมีส่วนส่งเสริมให้เยาวชนเกิดความคิดสร้างสรรค์หรือไม่? อย่างไร?
๒. เพื่อศึกษาดังลักษณะการพัฒนาความเป็นผู้นำและการรู้จักรับผิดชอบของเยาวชนทั้งต่อตนเองและสังคมส่วนรวม
๓. เพื่อศึกษาดังการบริหารงานและการให้บริการของศูนย์เยาวชนว่าจะสามารถสนองความต้องการของเยาวชนได้มากน้อยเพียงใด?
๔. เพื่อศึกษาดังแนวโน้มการให้ความสนใจที่จะใช้บริการศูนย์เยาวชนของเยาวชนไทย ว่าส่วนใหญ่จะเป็นเยาวชนประเภทใด?
๕. เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องการบริการศูนย์เยาวชนดังกล่าวให้สามารถสนองตอบตามความต้องการของเยาวชนไทยในแต่ละท้องถิ่น
๖. เพื่อเป็นการเสริมสร้างพลานามัยของเยาวชนให้เจริญเติบโตพร้อมทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ

ประโยชน์ของการวิจัย

การศึกษาถึงความสัมพันธ์ของศูนย์เยาวชนกับการพัฒนาความเป็นผู้นำ ผู้วิจัยคาดว่า จะได้รับประโยชน์หลายด้านด้วยกัน ทั้งนี้เพราะยังไม่มีผู้ใดทำการศึกษามาก่อน นอกจากนี้ยังเป็น เรื่องที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับเยาวชนซึ่งถือเป็นพลังสำคัญต่อการพัฒนาประเทศชาติ ให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น ฉะนั้นสรุปผลจากการวิจัยในครั้งนี้ ย่อมจะก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านต่าง ๆ อาทิเช่น

๑. ช่วยให้เข้าใจถึงความต้องการและความสนใจของ เยาวชนในสังคมไทย
๒. ช่วยให้เข้าใจถึงปัญหาและลักษณะ การพัฒนาพฤติกรรมของ เยาวชนในการที่จะปรับตัวให้เป็นที่ยอมรับของสังคม
๓. เพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดทำโครงการ "การพัฒนาเยาวชน" ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือมีหน้าที่รับผิดชอบ โดยตรง
๔. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย และเป้าหมายของงานด้าน การวางแผนแก้ไขปัญหาเยาวชนต่อไปในอนาคต

จากประโยชน์ดังกล่าวมานี้ ย่อมเป็นเครื่องชี้ได้ว่าศูนย์เยาวชนนั้นมีหน้าที่ที่จะต้องให้บริการ เพื่อสนองตอบความต้องการของเยาวชนส่วนใหญ่ และเยาวชนจะเป็นฝ่ายที่จะมาใช้บริการของศูนย์เยาวชน ฉะนั้นถ้าหากทั้งสองฝ่ายคือผู้ให้และผู้รับ ต่างเข้าใจและหันมาประสานความสัมพันธ์กันอย่างถูกต้อง และเหมาะสมเพื่อประโยชน์ของสังคมโดยรวม ผู้วิจัยคิดว่า ปัญหาต่าง ๆ ที่สังคมไทยกำลังประสบอยู่ในด้านที่เกี่ยวกับปัญหาของ เยาวชนก็คงจะสามารถแก้ไขให้หลุดลงไปได้โดยยัก

ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความเป็นผู้นำในลักษณะความเชื่อมั่นในตนเอง และการรู้จักรับผิดชอบนั้นยังมีใครเป็นที่ปรากฏอย่างแจ่มแจ้ง แต่พอสรุปได้ว่าบุคคลที่มีลักษณะของความเป็นผู้นำไคนั้น จะต้องมีความเชื่อมั่นในตนเองและความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้หรือการอบรมในสังคมที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ และพื้นฐานของการอบรมนั้นจะได้อำนวยต่อการที่จะส่งเสริมให้สมาชิกมีความเป็นผู้นำมากขึ้นเพียงใด ฉะนั้นเราจึง

กล่าวได้ว่าขบวนการอบรมเลี้ยงดูของสังคมในแต่ละวัฒนธรรมที่แตกต่างกันนั้น ย่อมจะส่งผลสะท้อนต่อบุคคลิกภาพของสมาชิกในสังคมนั้น ๆ ในรูปแบบที่ต่าง ๆ กัน ทั้งนี้เพราะสังคมแต่ละสังคมย่อมจะมีวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่ฝึกแตกต่างกันไป ตามลักษณะสภาพภูมิศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี ฯลฯ ที่ทำให้คนในสังคมที่ต่างกันมีบุคลิกภาพที่แตกต่างกันไปเลย ซึ่งจะเห็นได้ชัดว่าเยาวชนในสังคมตะวันตกและสังคมตะวันออกมีการพัฒนาบุคลิกภาพความเป็นผู้นำไม่ทัดเทียมกัน กล่าวคือคนในสังคมตะวันตกนั้นจะมีลักษณะความเชื่อมั่นในตนเองมากกว่า ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากผลของการอบรมนั่นเอง ก็จะเห็นได้จากผลการวิจัยของสมาคมการศึกษาเด็กแพออเมริกา^{๑๑} (Child Study of American Association) ซึ่งทำการศึกษาวิจัยการพัฒนาพฤติกรรมและบุคลิกภาพของเด็ก โดยสรุปผลจากการวิจัยว่าเด็กจะมีความเชื่อมั่นในตนเองมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับวิธีการอบรมเลี้ยงดู กล่าวคือ การอบรมเลี้ยงดูที่มีลักษณะที่จะก่อคุณและฝึกฝนให้เด็กสามารถช่วยตนเองได้มากเท่าใด ย่อมจะมีแนวโน้มส่งเสริมให้เด็กมีโอกาสพัฒนาลักษณะความเชื่อมั่นในการตัดสินใจ โดยเฉพาะเด็กที่สามารถประสบผลสำเร็จในการกระทำสิ่งต่าง ๆ เสมอจะเป็นบุคคลที่มีแนวโน้มการพัฒนาลักษณะความเป็นผู้นำมากขึ้น เพราะเด็กได้รับการฝึกฝนพื้นฐานของความเชื่อมั่นมาตั้งแต่แรก เด็กจะรู้สึกเป็นตัวของตัวเองและมีความกล้าที่จะแสดงความคิดเห็น ฉะนั้นปัจจัยในด้านการอบรมขัดเกลาระเบียบทางสังคมย่อมมีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของเยาวชนเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการอบรมขัดเกลาทางครอบครัว ดังเช่นที่ Edgar^{๑๒} อ่างถึงการศึกษาของ Strother, Jack and Page ซึ่งพบว่าการอบรมขัดเกลาระเบียบทางสังคมในลักษณะของการยอมรับจากครอบครัวจะเป็นสาเหตุสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้เด็กสามารถพัฒนาความคิดเรื่องการนับถือตนเอง เด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะมีความสามารถในการควบคุมตนเอง มีความรับผิดชอบและกล้าแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ

^{๑๑} Ordway T. Tead, Art of Leadership, (New York, Mc.Graw-Hill, 1974), P.308.

^{๑๒} Breckenridge M. Edgar, Child Development. (W.B. Saunders Company Philadelphia: London, 1955), P.497.

ในอนาคต การฝึกฝนที่ค่อยเป็นค่อยไปอยู่เสมอ ๆ จะช่วยให้เด็กมีทักษะกล่าที่จะตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างมีเหตุผลและมีความเชื่อมั่นในตนเองมากยิ่งขึ้น นอกเหนือจากนี้ความเชื่อมั่นในตนเองยังขึ้นอยู่กับระดับอายุ ระดับการพัฒนาการ และกลุ่มที่เล่นหรือรวมทำงาน ตลอดจนสถานการณ์ต่าง ๆ ที่กำลังเผชิญอยู่ เด็กที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเองคือเด็กที่ไม่บรรลุภาวะทางอารมณ์ ไม่กระปรี้กระเปร่าในการกระทำสิ่งต่าง ๆ และไม่ยอมต่อสู้กับสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง

นอกจากนี้ ยังได้ศึกษาพบว่าความเชื่อมั่นในตนเองอาจจะไม่ก่อให้เกิดผลดีเสมอไป จากการศึกษาค้นคว้าที่กล่าวมาแล้ว ปรากฏว่าเกิดจากบุคคล ๒ ประเภท คือ **005809**

๑. พวกที่มีความเชื่อมั่นในตนเองมากเกินไป จนไม่ยอมที่จะรับฟังหรือเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้แสดงความคิดเห็นของตน

๒. พวกที่รู้สึกว่าตนเองขาดความรัก ความอบอุ่น และความปลอดภัย ฉะนั้นบุคคลพวกนี้จะใช้ความเชื่อมั่นไปในทางที่ผิด

จากที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่าการพัฒนาความเชื่อมั่นและการรู้จักรับผิดชอบนั้นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นที่แต่ละสังคมต้องการให้สมาชิกของตนมีบุคคลิกภาพเช่นนี้เพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ เพราะเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับบุคคลในสังคมปัจจุบันซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และมีปัญหาใหม่ ๆ เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วหรือประเทศที่กำลังพัฒนาต่างก็ประสบปัญหาเช่นกัน โดยเฉพาะเยาวชนไทยจะต้องได้รับการฝึกฝนให้รู้จักวิธีการมีแนวความคิดใหม่ ๆ เพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในขณะเดียวกันเยาวชนของชาติที่กำลังพัฒนาจะต้องได้รับการฝึกฝนให้มีความเป็นผู้นำอีกประการหนึ่ง เพื่อผลิตบุคคลที่จะเป็นผู้นำของสังคมและประเทศชาติต่อไปในอนาคต จากการศึกษาของ ดร.ละม้ายมาศ ศรีทัตต์ ซึ่งได้ทำการสำรวจเบื้องต้นเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความต้องการพื้นฐานทางจิตใจและปฏิกริยาของเยาวชนไทยและญี่ปุ่น รายงานว่าจาก

สถิติของก๊วยป่องกันอาชญากรรมกระทรวงมหาดไทย เยาวชนที่ประพฤติผิดกฏหมายกรณี่ต่าง ๆ นั้น ส่วนมากเป็นพวกที่อยู่ในวัยรุ่น คือ อายุระหว่าง ๑๒ - ๑๘ ปี และมีสาเหตุอันเนื่องมาจากสถานภาพของครอบครัวตลอดทั้งผู้ปกครอง เช่น การแตกแยกหรือหย่าร้างในครอบครัว สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวยากจน การที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองขาดความรู้ความเอาใจใส่ที่จะควบคุมและอบรมสั่งสอนในทางที่ถูกต้องควร ฉะนั้นพ่อแม่ผู้ปกครองจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในความต้องการของเด็กแต่ละวัย โดยเฉพาะวัยรุ่นนั้นจะเป็นวัยที่มีความต้องการในทางความรักและความอบอุ่นเป็นอย่างมาก ดังที่ Garrison ๑๘

๑. ความต้องการความปลอดภัยส่วนตัว เพื่อลดความวิตกกังวล
๒. ความต้องการความใกล้ชิดสนิทสนมซึ่ง แสดง ออกกับเพื่อนเพศเดียวกัน ในระยะที่เตรียมตัวเป็นวัยรุ่น
๓. ความต้องการความพอใจจากแรงขับทางเพศ

ส่วนความเป็นผู้นำนั้นเป็นคุณลักษณะหนึ่งที่ควรส่งเสริมให้เกิดขึ้น ทั้งนี้เพราะสังคมไทยต้องการบุคคลที่มีลักษณะความเป็นผู้นำ เป็นตัวของตัวเองมากกว่าที่จะเดินตามรอยผู้ใหญ่เพียงอย่างเดียว และการที่จะพัฒนาเยาวชนให้มีบุคลิกภาพดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายทาง เช่น ทางบ้าน, ทางโรงเรียน ฯลฯ และจากการศึกษาของ วันเพ็ญ อายุการ ๑๕ เกี่ยวกับบุคลิกภาพของเด็กวัยรุ่น โดยใช้กลุ่มตัวอย่างในพระนคร - ธนบุรี เสนอแนะว่า โรงเรียนและบ้านควรจะมีความสัมพันธ์ที่ติดต่อกัน ในอันที่จะช่วยการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก กล่าวคือเมื่อบริการมาดูแลเด็กแบบประชาธิปไตย ให้เด็ก รู้จักว่าอะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ ฝึกเด็กให้รู้จักการตัดสินใจและแก้ปัญหาด้วยตนเอง

๑๘

Karl C. Garrison, Psychology of Adolescence,

(Prentice-Hall, Inc., Englewood Cliffs, New Jersey, 1956), P.135.

๑๕. วันเพ็ญ อายุการ, บุคลิกภาพของเด็กวัยรุ่น, วิทยาลัยพนธ์วิทยา

วิชาการศึกษา ๒๕๑๒, หน้า ๑๖๓

โรงเรียนก็ควรมีวิธีการสอนในแบบเดียวกัน จากผลการวิจัยทั้งที่กล่าวมาแล้วข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการอบรมขัดเกลาระเบียบทางสังคมนั้น มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการที่จะพัฒนาบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลให้เป็นไปตามความต้องการของสังคมนั้น ๆ ฉะนั้นการอบรมขัดเกล่าให้เรียนรู้อะเบียบของสังคม เพื่อที่จะสามารถปรับตัวให้เข้ากับบุคลิกภาพที่จะอยู่ร่วมกันในสังคมโดยปราศจากปัญหา ขนบกับขบวนการอบรมให้เรียนรู้อะเบียบ โครงสร้างของสังคม และกระบวนแห่งพฤติกรรม นั้นมีความสัมพันธ์กับการก่อให้เกิดการพัฒนาบุคลิกภาพของเยาวชน โดยเฉพาะการพัฒนาบุคลิกภาพ ความเป็นผู้นำของ เยาวชนในแต่ละสังคมย่อมจะขึ้นกับการอบรมขัดเกลาระเบียบทางสังคม ทั้งนี้สถาบันที่ทำหน้าที่ดังกล่าวจึงมีอิทธิพลต่อการพัฒนาเยาวชนโดยตรง เพราะสถาบันเหล่านี้จะทำหน้าที่เป็นสื่อที่จะก่อให้เกิดการพัฒนา (Change Agent) ฉะนั้นศูนย์เยาวชนซึ่งเป็นหน่วยงานที่ให้บริการกิจกรรม กานสันทนากการแก่เยาวชนโดยตรง จึงมีอิทธิพลและบทบาทต่อการพัฒนาบุคลิกลักษณะดังกล่าว ทั้งนี้เพราะจากการศึกษาสำรวจวิจัยเรื่อง "สภาพปัญหาและความต้องการของสมาชิกศูนย์เยาวชนเทเวศร์" ของนักสังคมสงเคราะห์ศูนย์เยาวชนเทเวศร์ มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้ คือ

๑. ในด้านเพศและอายุของสมาชิก สมาชิกที่มาใช้บริการของศูนย์เยาวชน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีร้อยละ ๕๕.๘ ส่วนเพศหญิงมีร้อยละ ๒๑.๒ และเป็นสมาชิกที่มีอายุระหว่าง ๑๒ - ๑๔ ปี ร้อยละ ๕๗.๘ รองลงมาจะเป็นเยาวชนที่มีอายุระหว่าง ๑๕ - ๑๖ ปี ร้อยละ ๒๗.๕ และอายุระหว่าง ๑๗ - ๑๘ ปี ร้อยละ ๑๔.๗

๒. ในด้านกิจกรรมที่สมาชิกชอบมากที่สุด ไคแก บิงปอง ปรมาณร้อยละ ๘๐ ว่ายน้ำร้อยละ ๗๕ หมากรุกร้อยละ ๒๐ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเพศชาย และสมาชิกหญิงนิยมใน

๑b George A. Lundberg. Sociology, (New York, Harper and Brothers, 1959), P.190.

๑๗ นักสังคมสงเคราะห์ ศูนย์เยาวชนเทเวศร์, รายงานการสำรวจวิจัยสภาพปัญหาและความต้องการของสมาชิกศูนย์เยาวชนเทเวศร์, กองสันทนากการ สำนักสวัสดิการสังคม กรุงเทพมหานคร, ๒๕๑๕.

คานนาฏศิลป์ การดนตรี การฝึกอาชีพทางด้านการฝีมือ ซึ่งทางศูนย์เยาวชนก็พยายามที่จะปรับปรุงส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ ให้เพียงพอเพื่อจะสนองความต้องการของสมาชิกมากขึ้น

วิทยานิพนธ์เรื่อง "ศาลคค้เก็กและเยาวชนกลางกับการแก้ไขปัญหการกระทำผิดกฎหมายของ เก็กและเยาวชน" โดยอาจารย์สุพิศรา สุภาพ สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. ศาลคค้เก็กและเยาวชนโคไซวิช็องกันแก้ไขเล็กกระทำผิดโดยมีสถานพินิจและคุมครองเก็ก เป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินงาน จึงทำให้ทหรามถึงสาเหตุที่เก็กนั้นกระทำผิดขึ้น แลวหาทางแก้ไขผู้กระทำผิดครั้งแรกไคมาก แคม็ขอสังเกตุว่าสาเหตุที่เก็กกระทำผิดบางอย่างนั้น ศาลคค้เก็กและเยาวชนยังไม่สามารถแก้ไขได้โดยสมบูรณ์ นอกจากทำให้เก็กนั้นเป็นภัยแกสังคมโคนอยลงเท่านั้น สาเหตุคังกลาวนี้โคแกสาเหตุทาง เศรษฐกิจซึ่งเป็นเรื่องใหญ่ นอกเหนืออำนาจศาลที่จะแก้ไขได้ เป็นเครื่องชี้สาเหตุใหลปรากฏแกสังคมหรือรัฐบาล ที่จะดำเนินการแก้ไขต่อไปเท่านั้น

การวิจัยคนควาในรายงานที่เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของ เก็กและ เยาวชน พ.ศ. ๒๕๐๗ โดยสภาวิจัยแห่งชาติ ทางสานสังคมเศรษฐกิจในส่วนที่เกี่ยวกับ "บริการเพื่อสันทนการและกิจกรรมเยาวชน" สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

ศูนย์เยาวชนมีความสำคัญและจำเป็นต่อ เก็กและ เยาวชนในกรุง เทพมหานคร ซึ่งในปี ๒๕๐๓ มีศูนย์เยาวชนเพียง ๓ ศูนย์ จนถึงปี ๒๕๐๗ จำนวนศูนย์เยาวชนได้เพิ่มขึ้น แดออย่างไรก็ตามควรจะได้พิจารณาผลสำเร็จของการจัดตั้งศูนย์เยาวชนนั้นควายามีอุปสรรคขัดข้องหรือไม่ เพราะการจัดตั้งศูนย์เยาวชนชนแลวหากขาดเจ้าหน้าที่ดูแลอย่างใกล้ชิด ขาดอุปกรณ์การเล่น ขาดบริเวณสถานที่ ฯลฯ อย่างเพียงพอ ผลค้ตังใจไว้อาจจะกลับเป็นผลเสียอย่างร้ายแรง เช่น เป็นที่มาสู่สมกันกระทำผิดกฎหมาย ติดยาเสพติดให้โทษ ทะเลาะ

สุพิศรา สุภาพ, ศาลคค้เก็กและเยาวชนกลางกับการแก้ไขปัญหาการกระทำผิดกฎหมายของ เก็กและเยาวชน, วิทยานิพนธ์คณะรัฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๑๓.

สภาวิจัยแห่งชาติ, รายงานการวิจัยคนควาเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของ เก็กและเยาวชน, สภาวิจัยแห่งชาติ, พระนคร, ๒๕๐๗.

วิวาทกัน

จากผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนและศูนย์ให้บริการของเยาวชนนั้น นั้นว่ามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของ เยาวชนในการที่จะโน้มน้าวให้มีลักษณะการแสวงออกไปในลักษณะโลกขึ้นอยู่กับขบวนการอบรมขัดเกลาของสถาบันต่าง ๆ ในสังคมที่เริ่มจากสถาบันเล็ก คือ สถาบันครอบครัว แลวค่อย ๆ ขยายวงการติดต่อสัมพันธ์ที่กว้างขวางออกไป โดยเฉพาะครอบครัวซึ่งถือเป็นสถาบันพื้นฐานที่มีอิทธิพลในการก่อกำหนดขึ้นมาแต่แรกเริ่มจะมีบทบาทอย่างมากต่อการพัฒนาพฤติกรรมของเยาวชนไปในทางต่าง ๆ .